

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ

ВХ № ПГ-910-00-42
ПОЛУЧЕНО НА 26.11.2019г.

До :
Г-жа Мария Белова
Председател на Парламентарната комисия по
земеделието и храните

Г-н Георги Гьоков
Председател на Парламентарната комисия по
взаимодействието с неправителствените
организации и жалбите на гражданите

Г-жа Ивелина Василева
Председател на Парламентарната комисия по
околната среда и водите

Народно Събрание на Република България
Пл. "Княз Александър I" №1, София 1169

**Становище относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност. Сигнатура: 954-01-70,
Дата на постъпване : 13/09/2019, Сесия: Осма сесия**

Уважаема г-жо Белова,
Уважаеми г-н Гьоков,
Уважаема г-жо Василева,

В връзка на законово установената процедура по обществени консултации по проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност, публикуван на страницата на НС <https://www.parliament.bg>, Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ изразява следното становище:

Поддържаме и напълно сме съгласни с резултатите от детайлните анализи за силно инвазивният характер на американската норка, представени в становищата на Министерство на околната среда и водите, Българско дружество за защита на птиците, "Грийнпийс" - България, на Министерство на Земеделието, Храните и Горите - Център за оценка на риска по хранителната верига (МЗХГ-ЦОРХВ). Съгласни сме и с анализите на съществуващото законодателство, което обаче показва, че съществуващите закони и регламенти оставят вратички за повратно тълкуване в полза на бизнеса с кожи. Това е в силен ущърб на целите на опазването на нашите български видове животни и може да представлява значителен риск за здравето на хората, както е показано в Научното становище за оценка на риска на МЗХГ-ЦОРХВ.

Същевременно, изразяваме и своето безпокойство от факта, че недостатъчно обмислени законодателни източници и научни доклади, дори и в европейски план,

каквото е „The welfare of animals kept for fur production“ от 2001 г. на Научния комитет за здраве и благосъстояние на животните към Европейската комисия, се вземат за основополагащи за създаването на становища.

Горепосочения доклад „The welfare of animals kept for fur production“ например, описва какво е състоянието към 2001 г в индустрията за отглеждане на кожи, а не такова каквото би трябвало да бъде. В този доклад има едно фразиращо несъответствие, а именно, че не може да се говори за благосъстояние (welfare) на животни, които са предназначени за кожи и могат да бъдат убити по всяко време. Под термина „Благосъстояние“ се разбира пълното покриване на всички физически и психически нужни да едно животно, което се изразява в пет основни правила:

1) **Да няма глад и жажда** – като се осигури свободен достъп до прясна вода и храна, която им осигурява здраве и дълголетие.

2) **Да няма дискомфорт** – като се осигури подходяща среда, включително и подслон за лошо време и удобно място да почивка.

3) **Да няма болка, нараняване или болест** като се осигурят превантивни мерки срещу болести и бърза диагноза и лечение при заболяване.

4) **Да имат възможността и свободата да изразяват естественото си поведение** като се осигури достатъчно пространство, удобни условия и компанията на животни от собствения им вид според социалната структура.

5) **Да няма страх и стрес** – като се осигурят условия и отношение, което не предизвиква психически проблеми.

Понастоящем във фермите за кожи, норките във възрастно състояние са насилствено държани в групи, в разрез с естествения за вида в природата самотен начин на живот (нарушение на правило 4). Повечето от времето са те много екземпляри в една клетка, без възможност за самозолиране от себеводобните (нарушение на правило 2), без възможен контрол върху количеството и качеството на получаваната храна от всеки индивид, която често може да недостига за някои подчинени индивиди (нарушение на правило 1), невъзможност за бързо установяване на заболявания и наранявания (нарушение на правило 3) и най-вече - непрекъснатия стрес на който са подложени всички индивиди, поради тяхната многочисленост и възможни конфликти (нарушение на правило 5).

Петте правила на благосъстоянието не могат да се следват във фермите за кожи, поради факта, че за да се покрият поне минимално изискванията за благосъстояние на животните ще се изискват разходи, който нито един собственик няма да е съгласен да плати, заради повишаване на себестойността за едно отгледано животно над цената на продадената кожа от нея. Така, дори и такива правила да бъдат разписани и собствениците да бъдат задължени да ги спазват, по презумпция още със залагането на такива норми се залага и невъзможността за изпълнението им. Това важи не само със

случая с американската норка, но касас редица други диви и одомашнени дребни и средни видове, отглеждани за кожа.

Това нарушение на благосъстоянието е в противоречие и с настоящият Закон за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД) - Глава седма „Защита и хуманно отношение към животните“. Там се регламентират изискванията, които следва да се спазват при отглеждане на селскостопански, работни и лабораторни животни, домашни любимци, и други животни, като включва и отглежданите за кожа. Въпреки, че тези изисквания са описани много общо, поради факта, че такъв един обемен закон не може да обхване спецификите за всички видове, са посочени някои регламенти, които са в противоречие с начина на отглеждане на норките във фермите за кожи, а именно:

„Чл. 149. (1) Животните се отглеждат и използват по начин, който съответства на тяхното развитие и предназначение и е съобразен с физиологичните им нужди и етологични особености.“ - Това изречение съдържа две противоречащи се тези от гледна точка на фермите за кожи, което прави невъзможно изпълнението и на двете условия.

„Член 151 забранява причиняването на страх, нараняване, болка, страдание, стрес или смърт на животни, освен в случаите, посочени в:

- чл. 117, ал. 1 (При осъществяване на контрол по здравеопазването на животните) - т. 10 (диагностично клане), 11 (санитарно клане) и 12 (дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация).
- чл. 159 (Клането на животни се извършва по най-бързия начин, след зашеметяване, което осигурява пълна загуба на съзнание и чувствителност за целия период на обезкръвяване), ал. 3 (Допуска се клане на селскостопански животни).
- чл. 160 (Умъртвяването на животни се извършва по начин, който не допуска причиняване на излишна болка и страдание), ал. 2 (Умъртвяването на животни се допуска при 1. ликвидиране на заразни болести; 2. дератизация; 3. нападение на хора от животни и самозащита; 4. практикуване на лов по реда на Закона за лова и опазване на дивеча и на риболов по Закона за рибарството и аквакултурите)
- чл. 179, ал. 3 (касаещи евтаназията)
- при самозащита“

Нито един от посочените по-горе обстоятелства не е налице във фермите за кожи, което прави отглеждането на тези животни в посочените условия противозаконни.

Подобни нарушения на благосъстоянието при условията за отглеждане на норките във фермите за кожи има и спрямо Закон за защита на животните (приет през 2008 г.).

От своя страна Наредба № 2 от 11.02.2009 г. за условията за отглеждане на космат и пернат дивеч в животновъдни обекти, въпреки, че включва в заглавието си „съобразени с неговите физиологически и поведенчески особености“, реално дава

много общи и мъгляви насоки, както и множествени тълкувания, което прави тази Наредба неефективна и безцелва.

Въз основа на всичко казано по-горе, приветстваме и поддържаме внесенния Законопроект за изменение и допълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност, като се надяваме опазването на биоразнообразието на страната ни, здравето на хората и етично-моралните норми за отношение към животните да надделееят на желанието на няколко фирми за финансово благополучие.

25.11.2019 г.

София

С уважение: .....✓.....

доц. д-р Диана Златанова

катедра Зоология и антропология

.....
проф. Стоян Шишков

Декан на Биологически факултет